

Quadrifolia

Afdeling Deventer

Jaargang 21, nr. 4 - 2007

Donderdag 4 oktober 2007. Kleine excursie naar de Kieftskamp bij Vorden

Vandaag maken we o.l.v. Koos Anema (tel. 0575-431821) een herfstwandeling in De Kieftskamp. Het landgoed is bezit van Geldersch Landschap en is onderdeel van het Achterhoekse hoevenlandschap. We wandelen door de bossen rond het huis en gaan genieten van de najaars sfeer en ongetwijfeld vinden we de nodige paddestoelen langs ons pad. We verzamelen om 14.00 uur op de parkeerplaats bij de kerk aan de Dorpsstraat in Vorden,

Donderdag 11 oktober. Lezing door Ad Hovestadt over slakken

Plaats: Milieucentrum de Kaardebol in Zutphen.

Op donderdag 11 oktober vindt er een eerste gezamenlijke lezing plaats van IVN afdeling Deventer en afdeling Zutphen met de KNNV afdeling Deventer en Omstreken. De lezing vindt plaats in het milieucentrum De Kaardebol in Zutphen.

Sedert zijn studententijd is hij geïnteresseerd in weekdieren. Aanvankelijk betrof het vooral de weekdieren uit de zee, maar al snel vond hij de land- en zoetwaterslakken veel spannender. Gedurende een vierjarig verblijf op Curaçao groeide deze belangstelling alleen maar en sindsdien verzamelt hij veel in het Caraïbisch gebied, waarbij de aandacht dan vooral uitgaat naar zoogeografische en systematische problematiek. Daarnaast is hij uiteraard ook geïnteresseerd in de landslakken van Europa. Hij heeft enkele artikelen gepubliceerd, o.a. over de landslakken van Sint Eustatius, over Gray's wadslakje in Zeeland en over Cyprus. Zes jaar was hij secretaris van de Nederlandse Malacologische Vereniging.

Hij zal slakkenhuisjes meenemen, levende slakken niet. Wel zal hij wat literatuur meenemen, zodat men weet wat men eventueel zelf kan aanschaffen voor determinaties, als men enthousiast genoeg geworden is.

Het adres van De Kaardebol is: Harenbergweg 1, 7204 KZ, Zutphen.

Route: vanuit Deventer richting Zutphen. Bij 1° stoplicht voorbij de brug over het Twentekanaal linksaf richting Doetinchem (= N 348 volgen).

Afslag De Stoven. 1° rotonde rechtsaf. Aan de rechterkant ligt De Kaardebol. De zaal is vanaf 19.30 uur open, om 20.00 uur begint de lezing.

Om het carpoolen naar Zutphen te coördineren is het handig om je op te geven bij Bob Maks (tel: 0570-610266) of bij Mike Hirschler (tel: 0570-511146).

Zondag 7 oktober. Paddenstoelendag Bussloo

Ook dit jaar heeft het IVN bij Bussloo weer de traditionele paddestoelenroute uitgezet. Het resultaat is afhankelijk van het weer in de voorafgaande periode, maar over het algemeen is het zeer de moeite waard. Als afdeling hebben we deze dag vrij gehouden zodat de leden in de gelegenheid zijn de route te lopen. Deze begint bij de IVN-schuur in Bussloo, Breuninkhofweg 5. De route wordt de vorige dag al uitgezet. Men wordt vanaf 11 uur verwacht, maar het beste is om tegen die tijd al terug te zijn. Het kan later soms erg druk worden.

Zondag 28 Oktober. Excursie naar De Poll

O.l.v. Dick Steenstra (tel. 0570-619176) gaan we weer eens naar De Poll en de Bomendijk bij Voorst. We vonden hier in het verleden prachtige Inktviszwammen en wie weet staan ze er weer. Ook langs de Bomendijk zijn vaak leuke dingen te zien. We verzamelen om 10.00 uur op de parkeerplaats bij Bakker Brill in Voorst.

Donderdag 8 november. Lezing “Mijn eerste jaar digitaal” door Albert Winkelman

Sinds een jaar is Albert nu digitaal aan het fotograferen. Aan de hand van enkele fotoreizen die hij ondertussen gemaakt heeft wil hij hier het een en ander van laten zien. Het gaat niet over een specifiek onderwerp; er komen opnames voorbij van een voorjaarsreis in Zweden waar met name Kraanvogels gefotografeerd zijn, er zitten opnames van IJsvogels aan de Douwelerkolk bij tot aan Blauwstaarten die van de zomer in Finland zijn gefotografeerd. Daartussendoor zitten wat opnames van bijvoorbeeld vlinders, planten en enkele landschapsopnames. Kortom, een afwisselend programma zodat men een goed beeld kan krijgen van wat er met een digitale spiegelreflexcamera heden ten dage mogelijk is. En volgens insiders zijn dat héél mooie plaatjes!

Aanvang 20.00 uur in Dorpshuis “De Pompe, Kerkstraat 25 in Wilp.

Donderdag 15 november. Kleine excursie naar het Dortherbos

Vandaag maken we o.l.v. Corrie Ossebaard (tel. 0570-541548) een herfstwandeling door het Dortherbos. Corrie kent dit gebied door en door en ze zal voor ons een mooie route uitzoeken.

We verzamelen om 14.00 uur op de parkeerplaats aan de Kasteellaan.

Zondag 25 november. Excursie naar de omgeving van Twello

o.l.v. Marcel Wissink (tel. 0571-271031).

Vandaag laat Marcel ons iets zien van zijn nieuwe woonomgeving. We maken een mooie wandeling in de omgeving van Twello en bezoeken o.a. het landgoed Het Hunderen, bezit van Geldersch Landschap. (zie ook www.mooigelderland.nl).

We vertrekken om ca. 13.00 uur vanaf het station te Twello. Daar is ook voldoende parkeergelegenheid. En voor de mensen die met de trein komen: om 13.08 uur stopt de trein vanuit Deventer daar en we starten dan om 13.09 uur (als de trein is vertrokken).

Tijdig aanmelden voor excursies

Meldt u zich bij deelname uiterlijk 18.00 uur van de dag voorafgaand aan de excursie aan bij de excursieleider of bij Koos Anema (0575 – 431821 of j.anema-roeleveld@hetnet.nl). De beste tijd is 's avonds na 19.00 uur. Meldt u zich dus altijd aan - vooraf, en bijtijds! De leiding weet dan of er voldoende deelnemers zijn en hoeveel auto's beschikbaar zijn. Mocht de excursie onverhoopt niet door gaan dan weet men dat ook bijtijds. Indien u zich niet aanmeldt bestaat bovendien het gevaar dat de excursie ten onrechte wordt afgelast wegens gebrek aan belangstelling.

Donderdag 13 december. Dialezing over de Leemputten bij Staverden door Ruud Knol

In juni hadden we o.l.v. Ruud een schitterende excursie naar dit gebied en vanavond zal hij er ons aan de hand van fraaie dia's nog veel meer over vertellen.

Het natuurmonument De Leemputten bij Staverden is ongeveer 35 ha groot en bestaat uit heide met vennen, grotendeels met bosopslag overgroeide oude kleiputten en door natuurlijke opslag ontstaan naaldbos. Aan de oostkant grenst het aan de bossen van landgoed Staverden van Geldersch landschap.

Door de winning van klei zijn grillige complexen van kleine en middelgrote putten ontstaan. De basis voor de grote botanische rijkdom is de bijzondere geologische opbouw. Afdgedekt door dekzand uit de laatste IJstijd bevindt zich in de ondergrond een kalkrijk kleipakket. Plaatselijk kan stagnerend regenwater in winter en voorjaar langdurig binnen het bereik van de wortelzone komen. Door al deze factoren is een zeer interessante en gevarieerde vegetatie ontstaan. Maar ook vele soorten insecten en paddestoelen vinden er hun laatste levensruimte. Door de effectieve beheersmaatregelen is het gebied één van de belangrijkste natuurmonumenten van Nederland.

Aanvang 20.00 uur in Dorpshuis “De Pompe”, Kerkstraat 25 in Wilp.

Bestuurswisseling

Zoals langzamerhand bekend zal zijn vindt er in maart 2008 een ingrijpende bestuurswisseling plaats.

Herman te Grotenhuis en Koos Anema zijn aan de beurt om af te treden en zijn niet herkiesbaar.

Naast de overblijvende bestuursleden Bob Maks (voorzitter), Dick Steenstra (vice voorzitter en contactpersoon voor het Gewest) en Paul Winkelman (webmaster) zoeken we enthousiaste mensen die een steentje bij willen dragen om onze afdeling een frisse doorstart te geven.

Ondertussen heeft Marcel Wissink zich gemeld voor de functie van redacteur voor Quadrifolia en uiteraard zijn we daar erg blij mee.

De andere functies zijn echter nog vacant en aan een Quadrifolia zonder inhoud hebben we niet zo veel. Erger nog, **er dreigt een situatie te ontstaan dat de afdeling moet worden opgeheven!**

We zoeken dus nog kandidaten voor de volgende functies:

1. **Penningmeester/ledenadministrateur** (ca 1 ½ dag per maand). Dit betreft het beheren van de afdelingskas en het innen van de contributies. Bij de ledenadministratie gaat het om het verwerken van mutaties (via het KNNV portal op internet) en deze doorgeven aan belanghebbenden.
2. **Secretaris** (ca 2 dagen per maand). De secretaris verzorgt de inkomende en uitgaande post (vrijwel uitsluitend per email). Verder bereidt hij/zij, samen met de voorzitter, de bestuurs- en ledenvergaderingen voor en maakt de notulen.
3. **Natuurhistorisch secretaris** (1/2 à 1 dag in de week). In deze functie organiseer je de excursies en lezingen, onderhoud de contacten met excursieleiders en sprekers en je bent het aanspreekpunt voor het opgeven van deelnemers aan de excursies. Kortom: de spin in het afdelingsweb. Verder verzorg je de korte verslagen van de activiteiten. Als je van organiseren houdt is dit een erg leuke functie, waar je veel eigen inbreng in kunt hebben.

Er is ook een mogelijkheid om je kandidaat te stellen als **voorzitter**. Bob wil dan eventueel de functie van penningmeester op zich nemen.

Uiteraard worden eventuele kandidaten door de aftredende bestuursleden goed ingewerkt, zodat ze niet in het diepe worden gegooid.

Mocht je dus wat tijd vrij kunnen maken en de afdeling een warm hart toedragen, schroom niet en neem contact op. Of misschien weet je iemand die wel geschikt lijkt, maar nog twijfelt. Wellicht kunnen we die persoon samen over de drempel halen.

Reacties en verdere inlichtingen:

Voor nr 1: **Herman ten Grotenhuis**, tel. 0573-401077 of email grotenhuis@planet.nl

Voor nr 2 en 3 : **Koos Anema**, tel. 0575-431821 of email j.anema-roeeveld@hetnet.nl

Terugblik

Excursie naar de Leemputten bij Staverden

2 juni 2007 - Onder de bezielende leiding van Ruud Knol genoten we van dit bijzondere natuurterrein. Vanwege de kwetsbaarheid is het gebied niet vrij toegankelijk maar wij mochten al dit moois van dichtbij bekijken.

Grote velden met beenbreek (foto Ruud Knol)

Van de bijzondere plantensoorten noemen we de volgende: Dwergzegge, Gevlekte orchis, Veenbies, Klokjesgentiaan, Waterpostelein, Tandjesgras en Blauwe knoop. Wat verderop zagen we Welriekende nachtorchis, Blauwe zegge, Geelhartje, Moeraswespenorchis en Wateraardbei. Op een volgend terreintje groeiden Witte en Bruine snavelbies en Heidekartelblad. Heel opvallend waren de grote velden met Beenbreek. Op kalere delen ontdekten we Kleine en Ronde zonnedaauw en Moeraswolfsklauw. Ook vonden we het Veenmosvuurzwammetje.

Op plekken waar destijds leem was gemorst groeide de Driedistel, een plant die eigenlijk in de duinen thuishoort. Natuurlijk waren er nog meer bijzondere zeggesoorten, zoals Sterzegge en Vlozegge. Op de Struikhei woekerde het Klein warkruid of Duivelsnaaigaren. Tegen het eind van de excursie zagen we nog een mooie plek Moerasvaren en enkele oude Koningsvarens met zaailingen.

Tot slot nog een paar waarnemingen van dieren: 3 Kleine hagedissen (man, vrouw en jong), Heideblauwtje, Groentje en Roodbandbeer en heel fraai een fouragerende Zwarte specht.

Aangezien er een jarige in ons midden was werden we na afloop getraakteerd op een heerlijk ijsje.

Deze excursie zal de deelnemers nog lang heugen.

Kleine excursie naar Oranjewoud

7 juni 2007 - Op deze mooie zomermiddag bezochten we onder leiding van Koos Anema het Oranjewoud in Verwolde. Dit gebied is in 2005 door de afdeling geïnventariseerd voor Geldersch Landschap.

We begonnen bij de Henrikahoeve. In de ondergroei van de boomsingel zagen we o.a. Smalle en Brede stekelvaren, Valse salie en Rankende helmblom. Op de akker scharrelde een Witte kwikstaart rond. Vervolgens vonden we op het brede pad o.a. St Janskruid, Biggenkruid, Schapenzuring, Akkerviooltje, Gewone ereprijs, Mannetjesereprijs, Grasmuur en Tormentil. Ook werd een ree gesignaleerd.

Vervolgens bekeken we de plagplek. Hiervan noemen we Waternavel, Wolfspoot, Kleine zonnedaauw (weinig) en Moeraswolfsklauw. Het Moerasviooltje had zich uitgebreid en er waren ook meer kiemplanten van de Koningsvaren. Bovendien vonden we enkele exemplaren van Dubbelloof, een soort die we hier nog niet eerder hadden gezien. Hier en daar stond in het mos het Oranjegeel trechtertje. Doordat het mooi warm weer was waren er bij de poel veel libellen: Watersnuffel, Keizerlibel, Lantaarntje, en Houtpantserjuffer. In het water zwommen Bootsmannetjes. Verder fladderden er Kleine vos en Bruin zandoojje. Ook hoorden we de Geelgors. Jammer genoeg komt er steeds meer opslag van bomen vanuit het omringende bos en vormt het Haarmos steeds grotere tapijten. *Lees verder op pagina 5*

Wat verderop stond langs het pad Knopig helmkruid en in het bos de Bochtige smele.

Hier vonden we ook een overjarige Doolhofzwam en een Parelamaniet. Aangekomen bij de Weymouthden vertelde Herman iets over deze naaldboom (naalden met 5 in een bosje). Op deze plek vonden we bij de inventarisatie de Wijnrode ringboleet, die gebonden is aan deze boomsoort en nieuw was voor Nederland.

Tenslotte bestudeerden we nog enkele uitwerpselen: drollen of braakballen? Waarschijnlijk het eerste want er waren geen duidelijke kaakjes of tanden te zien.

Avondwandeling naar Beekvliet

14 juni 2007 - Op deze mooie zomeravond wandelden 24 natuurliefhebbers (11 KNNV en 13 IVN) onder leiding van Dick Steenstra en Koos Anema over het landgoed Beekvliet. De Gevlekte orchis stond in bloei en de Spaanse ruiter had dikke knoppen, terwijl enkele planten al hun fraaie parse bloemhoofdjes hadden geopend. We bekeken de bloemen van de Dophei, die vrijwel allemaal een gaatje vertoonden: inbraak van Hommels. Een eindje verderop bloeide de Hengel. Dit is een zg halfparasiet. In deze periode bloeien de grassen en ook daar werd de nodige aandacht aan besteed. Helaas lieten de Boomkickers zich niet horen maar wel konden we genieten van het welluidende gezang van de Wielewaal.

Op de hei zagen we een plek Klein Warkruid of Duivelsnaaigaren. Dit is een parasiet die hier zijn nodige voedingsstoffen uit de heideplanten betreft. Op de helling van een greppel ontdekten we het Dubbelloof en langs een slootkant o.a. Koninginnekruid, Egelboterbloem en Grote egelskop. Tenslotte stond in de berm nog Akkerhoornbloem en Grijskruid te bloeien. Deze laatste soort wordt ook wel Molenbloem genoemd omdat vroeger het zaad wel tussen het graan voorkwam en bij het schonen met het kaf op de molenbelt werd gedeponeed.

Hoewel elders in het land zware buien vielen, hielden we het nagenoeg droog. De wandeling was een experiment i.v.m. het voornemen om samen met het IVN af en toe een activiteit te gaan organiseren. Deze avond is in elk geval goed geslaagd.

Excursie naar De Weerribben. (zie ook het verslag van Klaske ten Grotenhuis, die in de andere boot zat: "Beleving of belevenis").

23 juni 2007 - Deze excursie had het hoogtepunt van het jaar moeten worden maar helaas, ze viel in de meest letterlijke zin in het water.

Om half 10 vertrokken we met 36 personen, verdeeld over 2 open boten. Al direct hoorden we de Tuinfluiter, Zwartkop en Kleine karekiet. Kort na ons vertrek moesten we tot grote hilariteit onder een zeer laag brugje door, dus knielen op de bodem of plat op de banken gaan liggen. We voeren langs een Fuut, een Meerkoet met jong en een andere Meerkoet op het nest. In korte tijd werden Rietzanger, Snor, Rietgors, Boompieper en Blauwborst waargenomen. In het water groeiden Gele plomp, Pijlkruid en Kikkerbeet en in de oeverbegroeiing vielen o.a. Moerasspirea, Kale jonker, Grote wederik en Waterzuring op.

En toen begon het te regenen en niet zo'n klein beetje. Stortbuien! Regenkleding, laarzen en paraplu's konden niet verhinderen dat de meesten van ons drijfmat werden. Paraplu's hebben de eigenschap dat ze het pal eronder droog houden, maar het water loopt er wèl af. Ze zijn

handig als je alleen bent, maar als je dicht op elkaar zit deponeer je jouw water bij je burens op schoot....Tot overmaat van ramp begon het ook nog te onweren. De schipper legde de boot tegen een rietkraag en hier wachtten we ineengedoken op betere tijden. Gelukkig bleef de stemming er goed in. Per slot beleef je zoiets niet dagelijks. Toen het onweer wat afnam besloten we maar terug te keren, want het zag er niet naar uit dat het weer beter zou worden. Maar nog maar net onderweg leefde het onweer weer op en onder felle bliksemflitsen en donderslagen spoedden we ons terug naar ons vertrekpunt. En toen moesten we ook weer onder dat brugje door. Inmiddels stond er een flinke laag water in de boot, dus nu maar op de buik in de nattigheid. Als afscheid zagen we nog hoe een Fuut een visje voerde aan zijn jong.

In het restaurant mochten we niet met onze natte broeken op de met stof bekleedde stoelen zitten (niet zo'n handige uitvoering van het meubilair op zo'n plek) en kregen we plastic tasjes uitgereikt om ons op neer te laten. De koffie smaakte heerlijk en de ontberingen waren al gauw vergeten. Buiten plensde het nog steeds, dus we hadden wel de goede keus gemaakt. In het bezoekerscentrum was het ook nog goed toeven tussen alle mooie boeken. Nadat de andere groep ook veilig terug was vertrokken we naar Kalenberg voor een heerlijke lunch.

De avonturen in de andere boot en de schitterende excursie die een groepje 's middags maakten zijn te lezen in het verslag van Klaske. Ook onze senioren, waar van sommigen de leeftijd van 80 jaar ruimschoots zijn gepasseerd, bleken enorm genoten te hebben.
Lees verder op pagina 6

Eén van hen belde naderhand op met de mededeling dat ze heel wat excursies had meegemaakt, maar nog nooit zo gelachen had. Inderdaad, een dag om nooit te vergeten!

Excursie naar de Tichelgaten bij Windesheim

5 augustus 2007 - Harry Groenink zorgde deze dag weer voor een prachtige excursie naar de Tichelgaten bij Windesheim.

Al direct zagen we een Hooibeestje fladderen en scharrelde er een pad rond. Vervolgens verscheen een Bruine libel, één van de soorten van het landelijk libellenproject. Langs het pad groeiden o.a. Grote kaardenbol, Wilde bertram, Blauw glidkruid, Vogelwikke, Moerasandoorn en Veldlathyrus.

Vanuit de kijkhut ontdekten we een heleboel Futen. Eén droeg een jong op de rug. Verder waren hier een Visdiefje en Aalscholvers te zien. We vervolgden onze wandeling en zagen een Houtpantserjuffer en een Lantaarntje. Ook werd een Goudvink gehoord en zagen we Boerenzwaluwen en Staartmezen. Er waren zelfs al paddestoelen: een grote groep Zwerminktzwammen. Een Grauwe vliegenvanger werd gesignaleerd en ook een IJsvogel, die zich door zijn schelle roep verraadde. Er waren opvallend veel Brede Wespenorchissen. En toen was er weer een andere libel: de prachtig blauwe Keizerlibel. Ook blauw was het Icarusblauwtje. Vanuit de volgende hut ontwaarden we een Grote zilverreiger. Verder Zwaan en Krakeend. Wat verderop groeide langs het pad het mooie gras Boskortsteel. Dan noemen we nog de Bruinrode heidelibel en de Gewone oeverlibel. Verder de fraai getekende Gevlekte smalbok. Ook een Ooievaar ontbrak niet.

We noteerden nog Kikkerbeet, Penningkruid en de Aalbes. Twee Witte kwikken besloten deze excursie, waarop we weer heel veel prachtige dingen hebben gezien. Alleen de Boomvalken, die we in het voorjaar zo mooi zagen, ontbraken vandaag.

Kleine excursie naar de vistrappen bij Bathmen.

9 augustus 2007 - Onder leiding van Jan Oosterman bezochten 10 leden het natuurontwikkelingsgebied rond de vistrappen bij Bathmen. 's Morgens regende het maar gelukkig was het 's middags droog. En hoewel er een frisse wind woei was het prima weer voor een wandeling. Alleen de libellen lieten verstek gaan en ook waren er nauwelijks vogels te bekennen. Het bleef bij een paar Blauwe reigers en een groep Boerenzwaluwen.

Planten waren er echter in overvloed. Er heeft zich langs en in het water een fraaie oevervegetatie ontwikkeld. Door de vele regenval in de voorafgaande periode was alles ook nog eens extra hoog uitgegroeid. Zo zagen we Koninginnekruid, Harig wilgenroosje, Smeerwortel, Gewone berenklauw, Sint-Janskruid, Moerasandoorn, Tandzaad en Speerdistel. In het water groeiden Grote lisdodde, Pijlkruid, Veenwortel en Grote egelskop.

In de berm vonden we o.a. Margriet, Vogelwikke, Veldlathyrus, Vlasbekje, Glad walstro, Klapproos en Grasmuur. Wat verderop bloeiden fraaie Kattenstaarten en tussen de oeverplanten slingerden zich Bitterzoet en Haagwinde. Hier vonden we ook Pastinaak, Wilde peen en Knoopkruid. Bij mooi weer moet het hier krioelen van de insecten. In het

water bij de vistrappen stonden Kikkerbeet en Kleine watereppe en wat verder veel Grote waterweegbree.

Er was dus heel veel te genieten en ondertussen konden we mooi onze soortenkennis ophalen. Na afloop werden we thuis bij Jan en Reina onthaald op koffie en thee en werd gezellig nagepraat.

Excursie naar het Kootwijkerzand.

19 augustus 2007 - Paul Winkelman zou ons deze dag kennis laten maken met de Kleine Heivlinder.

Deze voor Nederland uiterst zeldzame soort komt nog op een paar plaatsen op de Veluwe voor. En dan voornamelijk op het Kootwijkerzand.

Het weer leek goed: rustig en een aangename temperatuur. Eerst was het bewolkt, maar later brak de zon door en werd het nog wat warmer.

We wandelden het stuifzand op. Hier en daar stond een Grove den en verder bestond de begroeiing uit bloeiende Struikhei, Buntgras en Schapengras. Daartussen Schapenzuring en Zandblauwtje. Ook stonden er enkele Jeneverbessen. Verder vonden we Rendiermos en een soort Bekerkorstmos met mooie vuurrode apotheciën. Ook ontdekten we enkele fraaie Tolzwammen. Al gauw werd een Hooibeestje gesignaleerd en even verderop een Kleine vuurvlinder. Ook waren er diverse vogels zoals Staartmezen, Boompiepers en 4 Boomvalken. Vervolgens zagen we een gewone Heivlinder. Ook vloog er een Distelvlinder rond. Op de grond lagen hoopjes zand, afkomstig van Graafbijtjes en had een Edelhert zijn hoefsporen achtergelaten. En toen.....ja hoor, de Kleine heivlinder! Zelfs 2
Lees verder op pagina 7

exemplaren. In het vlinderboek leek het een onooglijk beestje maar in werkelijkheid was het een prachtig dier met een mooie tekening en blauwige kleur op de onderzijde van de vleugels. Paul wees ons op de schuine houding waarin hij zat, als een zonnepaneel. De mobiele telefoon deed goed dienst om een afgedwaald schaap terug te roepen en zo hebben we allemaal deze zeldzame schoonheid kunnen bewonderen. Er werd ook nog een groene Zandloopkever gezien en diverse Mestkevers. Wat later kruiste een vrouwtje Gewone oeverlibel ons pad. Ten slotte noemen we

nog een Appelvink en een Bont zandoojie. En de achterhoede was er getuige van hoe een Heidelberg een Kleine vuurvlieder verorberde. Het was een fantastische excursie waarvan 13 leden hebben genoten.

Actueel

Beleving of belevenis?

Negentig jaar KNNV. Dat is een jubileum en het Bestuur van onze afdeling Deventer wilde dit jubileum graag met haar leden vieren.

Nu is de KNNV een vereniging die natuurbeleving hoog op de lijst van doelen zet, dus nodigde het bestuur de leden uit om samen naar de Weerribben te gaan.

Een boottocht van drie uur, daarna een lunch en dan eventueel een wandeling door het prachtige natuurgebied. En zo gebeurde op 23 juni jl.

Met 35 leden en belangstellenden staan we om half tien klaar op het parkeerterrein van SBB bij de Weerribben om af te varen. Gelukkig is het droog, onderweg in de auto heeft het flink geregend. "Gelukkig is het een bui", zo heeft onze secretaresse Koos geconstateerd, want met een miezerregen kan het de hele dag door blijven gaan. En nu is het droog!! Dus gauw naar de boten, instappen en varen maar.

Onze gids Jaap kan al in het eerste kwartier ons boeien met zijn verhaal over het ontstaan van de Weerribben. Hij doet dit werk al 30 jaar en heeft er nog altijd plezier in. Helaas begint het na 10 minuten iets te spetteren. De lucht ziet er dreigend uit en de eerste regenpakken en paraplu's worden tevoorschijn gehaald. Jaap blijft lekker doorpraten over de stille motor en het heerlijke water. En dan.... een flits. Nee, er wordt niet een mooie foto gemaakt, het gaat onweten. En regenen, regenen, regenen. De plu's gaan open, alles wat regen kan tegenhouden gaat aan en Jaap is niet meer te verstaan door het gekletter van de regen. Gelukkig weet hij dat de Werkschuur op 10 minuten varen ligt en daar moeten we gaan schuilen.

In de stromende regen gaan we aan land. Nee, niet het fraaie hooilandje waar we planten zouden bekijken. Bij de werkschuur wordt aangelegd. Bob, onze voorzitter en Jaap, onze gids, maken de boot vast en Jaap laat ons binnen. Sommige mensen zijn drijfnat en er wordt zelfs van kleding gewisseld. Maar er is koffie, we zitten droog en veilig. Want het onweer wordt heftig en keer op keer knalt de donder boven de schuur.

Opeens ziet iemand de boot wegdrijven. Bob en Jaap moeten een sprintje maken in de stromende regen om hem te vangen en weer vast te maken. En vaak kijken we naar de lucht. Komt er geen lichte streep die duidt op beter weer? Jaap belt op en vraagt waar de andere groep is. Die is nog ergens op het water en we hopen er voor hen het beste van.

Als we alle kaarten bekeken hebben, alle ins en outs weten van het beheer van de Weerribben, zien we eindelijk een lichtpuntje. En het wordt droog.

Gauw in de boot en terug naar het bezoekerscentrum, want de 3 uur zijn al voor het grootste gedeelte voorbij. Maar de motor klinkt niet te best. Wat nu weer? Door de regen is er in het motorcompartiment veel water komen te staan. Er moet gehoosd worden. Maar een emmertje is niet voor handen. Gelukkig zijn er 2 koffiebekers beschikbaar. En... het helpt. De motor doet het weer. Maar de regen en het onweer doen het ook weer en de plu's moeten weer op.

Wat een belevenis.

Lees verder op pagina 8

We gaan met z'n allen naar Kalenberg, naar een leuk restaurantje. Daar wordt een echte "jubileumlunch" geserveerd. Bob bedankt Corrie en Jitske voor hun uitstekende reservering. En we eten gezellig en met smaak van de lekkernijen. En intussen straalt buiten de zon. Een beetje hatelijk.

Na de lunch gaan de meeste mensen huiswaarts. Maar een aantal heeft nog wel zin in een wandeling en gaat terug naar Ossenzijl. Want daar zou de Grote vuurvlinder kunnen vliegen.

En beste leden, jullie zullen het niet kunnen geloven, maar toen kwam het hoogtepunt van de dag.

Ten eerste zagen Roel en Eefke, Anneke, Chris, Koos, Herman, Herman en ik de Grote vuurvlinder. En mooi!!! MOOI!!! De andere mooie vlinders, Groot dikkopje, Bruin zandoogje vielen een beetje in het niet. Evenals de juffers en de libellen.

En bijna aan het einde van de wandeling zagen we, ja heus, een Ringslag met een kikker in zijn bek. Herman heeft er een foto van gemaakt en de anderen met een camera ook. Wat een natuurbeleving.

Nog net op tijd waren we bij de auto, want toen vielen er weer enkele druppels. Gauw alles ingeladen en op weg naar huis. Maar de eerste 5 km van de terugweg heeft het nog even geplensd, zodat we nu echt weten dat het in Ossenzijl veel meer regent dan waar in Nederland dan ook.

PS. Belevenis= wat mensen meemaken

Beleving = wat mensen ervaren.

Waar kiezen jullie als deelnemer voor?

Klaske ten Grotenhuis

Raadselachtige Pijlkruidplanten

Op onze excursie van 9 augustus naar de vistrappen bij Bathmen stuitten we op een merkwaardig verschijnsel.

In het water van de Schipbeek stond een groot aantal opvallende planten fraai in bloei. Met onze kijkers werden ze dichterbij gehaald. Door de bloeiwijzen met grote drietallige bloemen en de pijlvormige bladeren, die op lange stelen boven het water uitstaken was het meteen duidelijk dat dit Pijlkruid was.

Maar een eindje verderop stonden deze zelfde bloeiwijzen, maar dan met rechtopstaande lijnvormige "bladen". Nu zijn veel waterplanten in het bezit van bladen van een afwijkende vorm, maar die groeien dan onder water. Deze staken echter recht overeind in de lucht.

Dus de flora er bijgehaald en ja Pijlkruid kan ook lancetvormige, niet pijlvormige, onderwaterbladen hebben. Iemand meende nog onder de bloemen dikke bollen te zien, die op de vruchten van Egelskop leken. Maar die soort heeft een heel andere bloeiwijze. Dit waren dus de vruchten van het Pijlkruid, die niemand van ons nog ooit bewust gezien had.

Maar wat waren die gekke staken dan? Zouden het bladstengels zijn waarvan de pijlvormige schijf verdwenen was? Na enig zoeken vonden we inderdaad een duidelijk aangevreten pijlvormig blad. Doordat we er niet dichterbij konden komen is het niet zeker, maar we vermoeden dat één of ander dier (eend, slak?) de koppen heeft afgevreten en dat we inderdaad met bladstengels te doen hadden.

Een poosje later zagen we vanaf een brugje heel fraai planten met rechtopstaande pijlvormige en drijvende lancetvormige bladen. Deze

deinden mee met de stroom en stonden absoluut niet rechtop. Conclusie: ons vermoeden dat we stengels zonder bladschijf (afgevreten?) zagen lijkt dus juist, maar heeft iemand een idee wie zoiets doet?

Koos Anema

Nieuwe site

www.natuurwerk.nl/gelderland. deze site is een initiatief van allerlei natuur- en milieuorganisaties in Gelderland.

Je vindt er een overzicht van groene activiteiten in de provincie Gelderland. Ook is er informatie over trainingen en cursussen en over natuurwerk, zoals wilgen knotten en poelen schoonmaken.

De Kraaigraaf

Het eerste jaar van ons inventarisatieproject in de Kraaigraaf loopt ten einde. Alle werkgroepen hebben er met veel enthousiasme aan gewerkt. Het is een prachtig gebied met een grote variatie aan planten en nachtvlinders. Vooral het natte grasland bleek interessant. Er werden in totaal 15 zeggesoorten gevonden, waaronder Blauwe zegge, Snavelzegge, Blaaszegge, Dwergzegge, Geelgroene zegge, Sterzegge en de rode lijstsoorten Bleke zegge en Draadzegge. Er bloeide veel Rietorchis en Schildereprijs en verder enkele exemplaren van de Gevlekte orchis. Komende winter worden de waarnemingen geanalyseerd. In 2008 kunnen we dan het geheel meer diepgang geven en eventuele leemten aanvullen.

Gewestelijke excursie naar Schiermonnikoog op zaterdag 13 oktober 2007

Zoals in de vorige convo is aangekondigd organiseert het gewest IJsselstreek op 13 oktober een excursie naar Schiermonnikoog.

De leiding is in handen van Hans Grotenhuis. Bij laatstgenoemde kan eventueel nadere info worden verkregen: e-mail dalkruid@planet.nl.

Omdat het ver weg is, is het noodzakelijk een zekere marge in te bouwen om te beslissen of de weersomstandigheden stabiel genoeg zijn de excursie door te laten gaan. Daarom is **opgave absoluut noodzakelijk bij Koos Anema, tel. 0575-431821 of email j.anema-roeleveld@hetnet.nl**.

Colofon

KNNV in vogelvlucht

Donderdag 4 oktober: Kleine excursie naar de Kieftskamp o.l.v. Koos Anema

Zondag 7 oktober: Paddestoelendag Bussloo.

Donderdag 11 oktober: Lezing KNNV/IVN over slakken door Ad Hovestadt (**in Zutphen!**)

Zondag 28 oktober: Excursie naar De Poll in Voorst o.l.v. Dick Steenstra

Donderdag 8 november: Lezing "Mijn eerste jaar digitaal" door Albert Winkelman.

Donderdag 15 november: Kleine excursie naar het Dortherbos o.l.v. Corrie Ossebaard

Zondag 25 november: Excursie naar de omgeving van Twello o.l.v. Marcel Wissink

Donderdag 13 december: Lezing over de Leemputten bij Staverden door Ruud Knol

Meldt u zich bij deelname aan een excursie uiterlijk 18.00 uur van de dag voorafgaand aan de excursie aan bij de excursieleider of bij Koos Anema (0575 – 431821 of j.anema-roeleveld@hetnet.nl). De beste tijd is 's avonds na 19.00 uur.

Meldt u zich dus altijd vooraf, en bijtijds, aan! De leiding weet dan of er voldoende deelnemers zijn en hoeveel auto's beschikbaar zijn. Mocht de excursie onverhoopt niet door gaan dan weet men dat ook bijtijds. Indien u zich niet aanmeldt bestaat bovendien het gevaar dat de excursie ten onrechte wordt afgelast wegens gebrek aan belangstelling.

KNNV, Afdeling Deventer

Secretaris

Koos Anema-Roeleveld
Blauwedijk 12
7218 BK Almen
0575 – 431821

j.anema-roeleveld@hetnet.nl

Penningmeester en ledenadministratie

Herman ten Grotenhuis
Molenbeek 21
7425 BD Laren
0573 – 401077

grotenhuis@planet.nl

Opmaak en layout Quadrifolia

Roel van Schaik
roelvanschaik@xs4all.nl

Sluitingsdata voor de kopij

De volgende Quadrifolia (nr. 1 van 2008) verschijnt half december. Kopij uiterlijk 7 november bij Koos Anema.

